

פרשת אֶשָׁה בְּי תִזְרִיעַ הַתְּשׁוּעָה

adk1010@gmail.com

הרב ארי דוד קאהן

1. ויקרא פרק יב, א-ז

(א) וַיִּזְכֹּר ה' אֱלֹהֵי מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֶשָׁה בְּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר וְטָמְאָה שִׁבְעַת יָמִים כַּיְמֵי גִדּוּת דְּוֹתָהּ תִטָּמָא: (ג) וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשָׂר עַרְלֹתָיו: (ד) וְשָׁלְשִׁים יוֹם וְשָׁלְשַׁת יָמִים תֵּשֵׁב בְּדָמֶי טְהָרָה בְּכָל־קֹדֶשׁ לֹא־תִגַּע וְאֶל־הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא עַד־מְלֵאת יָמֵי טְהָרָה: (ה) וְאִם־נִקְבְּהָ תִלְדַּ וְטָמְאָה שִׁבְעִים כְּנֻדָּתָהּ וְשָׁלְשִׁים יוֹם וְשָׁשַׁת יָמִים תֵּשֵׁב עַל־דָּמֶי טְהָרָה: (ו) וּבְמִלְאָתָּהּ יָמֵי טְהָרָה לְבֹן אוֹ לְבַת תִּבְיָא כְּכֹשׁ בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֹלָה וּכְּ־יוֹנֶה אוֹ־תֵר לְחִטָּאת אֶל־פֶּתַח אֹהֶל־מוֹעֵד אֶל־הַכֹּהֵן: (ז) וְהִקְרִיבּוּ לְפָנָי ה' וְכִפֵּר עֲלֶיךָ וְטָהַרְהָ מִמִּקְרַר דָּמֶיךָ זֹאת תֹּוֹרַת הַיִּלְדוּת לְזָכָר אוֹ לְנִקְבָּה:

2. רש"י ויקרא פרשת תזריע פרק יב פסוק ז

והקריבו - למִדָּה שֶׁאֵין מְעַכְבָּה לְאָכַל בְּקִדְשִׁים אֲלָא אֶחָד מֵהֶם, וְאֵי זֶה הוּא? זֶה חֲטָאת, שֶׁנֶּאֱמַר וְכִפֵּר עֲלֶיךָ הַכֹּהֵן וְטָהַרְהָ, מִי שֶׁהוּא בָּא לְכַפֵּר, בּוֹ הַטְּהָרָה תְּלוּיָה:

3. אבן עזרא ויקרא פרק יב

(ד)...וְטַעַם דָּמֵי טְהָרָה שֶׁהוּא דָם טוֹהַר, כַּנֶּגֶד דָּם גִּדּוּ, וְאֵינְנוּ מִטָּמָא:

(ה) וְאִם נִקְבְּהָ תִלְדַּ וְטָמְאָה שִׁבְעִים כְּנֻדָּתָהּ כִּי הַשֵּׁם גָּזַר עַל הַזָּכָר כַּמְסַפֵּר הַזָּכָר אֲשֶׁר תִּשְׁלִים צוּרְתוֹ בְּבִטּוֹן וְהַנִּקְבָּה כְּפִלִּים. וְזֶה דָבָר בְּרוּר וּמְנוּסָה. בְּכָל קֹדֶשׁ לֹא תִגַּע כִּמוֹ הַמַּעֲשֵׂר וְהַתְּרוּמָה וּבִשְׂרֵי הַשְּׁלָמִים. וְאֵל הַמִּקְדָּשׁ אֵל חָצַר אֶהֱל מוֹעֵד, אוֹ אֵל הַעֲזָרָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. בְּדָמֵי טְהָרָה, אוֹ עַל דָּמֵי טְהָרָה אֶחָד הוּא:

(ו) בֶּן שָׁנָתוֹ לֹוִלֵי הַקְּבֵלָה, מִי הִיָּה מִפְּרֵשׁ לְנוֹ בֶּן שָׁנָתוֹ, אִם הוּא בֶּן שָׁנָה תְּמִימָה לֹא יוֹתֵר אוֹ פָחוֹת אוֹ תוֹסֵפוֹת. וִי"א שֶׁטַעַם הַכֹּבֵשׁ... לְעוֹלָה שֶׁמָּא עֲלָתָהּ שׁוֹם מַחֲשֵׁבָה עַל רוּחָהּ בְּשַׁעַת לְדָתָהּ מֵרֹב הַצַּעַר, חֲטָאת שֶׁמָּא דָבָרָה בְּפִיָּה:

4. תלמוד בבלי מסכת נדה דף לא/ב

שֶׁאֵלּוּ תִמְלִידָיו אֶת רַבִּי שֶׁמְעוֹן בֶּן יוֹחִי: מִפְּנֵי מָה אֶמְרָה תוֹרָה: יוֹלְדָת מְבִיאָה קֶרְבָּן? אָמַר לָהֶם: בְּשַׁעַת שֶׁנִּכְרַעַת לִילָד, קוֹפְצָת וְנִשְׁבַּעַת שֶׁלֹּא תִזְקַק לְבַעֲלָהּ, לְפִיכֹךְ אֶמְרָה תוֹרָה: תְּבִיא קֶרְבָּן.

5. רמב"ן ויקרא פרק יב פסוק ז

...תְּבִיא כּוֹפֵר נַפְשָׁה שִׁיעֲמוּד מִקּוֹרָה וְשִׁתְּהָר, כִּי הַשֵּׁם יִתְעַלָּה רּוֹפֵא כָּל בִּשָׂר וּמִפְּלִיא לַעֲשׂוֹת:

6. [רבינו] בחיי ויקרא פרק יב פסוק ז

(ז) וְכִפֵּר עֲלֶיָהּ. אֵין לְשׁוֹן כְּפָרָה נוֹפֵל כִּי אִם עַל חֲטָא, וּלְפִיכֹךְ קֶרְבָּן זֶה שֶׁל יוֹלְדַת מַחֲדוּשׁ כְּקֶרְבָּן הַנְּזִיר, כִּי מָה חֲטָאָה בּוֹזֵמֵן הַלִּידָה שֶׁתְּצַרִּיכָנָה הַתּוֹרָה קֶרְבָּן, וְאִם זֶה הַקֶּרְבָּן הוּא עַל שְׂבָאָה בְּסַכְּנָה וְנִצְלָה מֵהַמִּיתָה. הִיָּה רְאוּי לָהּ שֶׁתְּבִיא תוֹדָה, וְלָמָּה תְּבִיא עוֹלָה וְחֲטָאת. וַיִּתְּכֵן לְפָרֵשׁ שֶׁאֵין הַקֶּרְבָּן הַזֶּה מִצַּד חֲטָא שֶׁל עֲצֻמָּה רַק מִצַּד אִמָּה שֶׁהִיא הִיתָה אִם כָּל חַי, כִּי לֹוִלֵא חֲטָא הִהוּא הִיָּה הָאָדָם מוֹלִיד עִם אִשְׁתּוֹ שֶׁלֹּא בְּדָרְךְ תֵּאוּהוּ וְחֲשַׁק אֲלָא בְּדָרְךְ הַטְּבַע הַגְּמוּר, כְּטַבַּע הָאֵילָן הַמוֹצִיא פִירוֹתָיו בְּכָל שָׁנָה שֶׁלֹּא בְּתֵאוּהוּ, וְהַיּוֹלְדַת הַזֹּאת כֵּאֲמָה בְּתָהּ בְּמַעֲשֵׂה חֲטָא, כִּי הַעֲנָפִים הֵם מִקּוֹלְקִלִים בְּקִלְקוֹל הַשּׁוֹרֵשׁ, וְעַל כֵּן יִצְרִיכָנָה הַכְּתוּב קֶרְבָּן לְכַפֵּר עַל חֲטָא הַקְּדוּמוֹנִי, שֶׁכֵּן נִצְטוּהוּ בְּסַכְּת אוֹתוֹ חֲטָא עַל שְׁלֹשׁ מִצְוֹת, וְהֵן: גִּדּוּ, וְחֵלָה, וְהַדְּלִקַת הַנֵּר. וְלִפִּי שֶׁחֲטָא הִהוּא הִיָּה תַחֲלָה בְּמַחֲשֵׁבָה וְאִח"כ בְּמַעֲשֵׂה וּמִפְּנֵי זֶה הַזְּכִיר בְּקֶרְבָּן יוֹלְדַת: "אֶחָד לְעוֹלָה וְאֶחָד לְחֲטָאת", כַּנֶּגֶד חֲטָא הַמַּחֲשֵׁב וְחֲטָא הַמַּעֲשֵׂה, וּמִפְּנֵי זֶה הַקְּדִים עוֹלָה לְחֲטָאת, מָה שֶׁאֵין כֵּן בְּשָׂר הַקֶּרְבָּנוֹת שֶׁחֲטָאת קוֹדֶמַת לְעוֹלָה בְּכוֹלֵן, וְזֶה שֶׁשְׁנִינוּ בְּזִבְחִים (צ א): "אֶחָד לְעוֹלָה וְאֶחָד לְחֲטָאת", לֹא הַקְּדִימוֹ הַכְּתוּב אֲלָא לְמַקְרָאָהּ, וְהַכּוּוֹנָה שֶׁלֹּא הַקְּדִים הַכְּתוּב עוֹלָה לְחֲטָאת לְהִיּוֹתָהּ קוֹדֶמַת בְּמַעֲשֵׂה. אֲבָל הַעֲנִין הַקְּדִימָה בְּמַקְרָאָהּ הוּא מִטַּעַם זֶה: לְרַמּוֹז עַל חֲטָא הַמַּחֲשֵׁבָה הִיָּה שֶׁקֶדֶם לְחֲטָא הַמַּעֲשֵׂה, וְלִדְעַת רִז"ל חֲטָא הַיּוֹלְדַת הוּא שֶׁעֲבָרָה עַל הַשְּׁבוּעָה, מִמָּה

שאמרו: (נדה לא ב) בשעה שהיא כורעת לילד קופצת ונשבעת לא אזקק עוד לבעלי, ולפי שהיא נשבעת מתוך הצער ואין השבועה ראויה שתתקיים מפני שהיא משועבדת לבעלה, על כן יצריכנה הכתוב קרבן לכפר על חטא המחשבה.

7. תלמוד בבלי מסכת זבחים דף ט עמוד ב

ומאי ניהו? חטאת נזיר וחטאת מצורע. הני עולות נינהו!

8. העמק דבר במדבר פרק ו

(יד) וכבשה אחת. ואיל אחד. בחטאת ושלמים הקדים אחת לתמים, ובעולה כתיב בן שנתו תמים אחד, והיינו משום דעיקר משמעות אחד, ללמד ולא שנים, [ולא הוצרך הכתוב לכתוב שיהא אחד ולא שנים גבי חטאת חלב שבא לכפרה, כי אם גבי חטאת מצורע בספר ויקרא י"ד וכן גבי חטאת נזיר, באשר המה אינם מכפרים כדאיתא בזבחים דף ט' ב' חטאת נזיר וחטאת מצורע הני עולות נינהו, וגם אינו מכשיר לאכילת קודש במצורע וליין בנזיר, דעיקר המכשיר במצורע הוא האשם ובנזיר השלמים,

9. בית הבחירה (מאירי) מסכת נדרים דף ז עמוד ב

ומה שאנו קורין את זו קולא בנזירות יותר משאר חטאות הוא מצד שמכל מקום אינו דומה שאר חטאות באין כפרה על חטא ואם אינם נתפסים בנדר אין כאן חדוש אבל חטאת נזיר שאינה באה על חטא חדוש הוא ולקולא ר"ל שאינו חייב בחטאת זו ואף על פי שחטאת יולדת אף הוא אינו בא על חטא ואינו נתפס בנדר ואף על פי כן עובר עליו בכל תאחר בזו מפני שחטאתה מכשירה לאכל בקדשים שאכילתן מצוה מדכתיב ואכלו אתם אשר כפר בהם אבל נזיר לא נאסר בקדשים כל שלא ניטמא ונמצא שאינו מכשירו אלא ביין ואין כאן מצוה ואי משום קידושא והבדלתא אין היין בהם חובת התורה אלא דברי סופרים ומה שאמרו בראש נזיר קידושא והבדלתא מושבע ועומד הוא דרך תמיהא אמר כמו שיתבאר שם ואף על פי שנזיר ויולדת על קצת חטא הן באין וכמו שדרשו בנזיר מאשר חטא וכו' וכן ביולדת מתוך שקופצת ונשבעת וכו' זו של יולדת דברי אגדה הם וכבר נדחו במקומם ואף אותה של נזיר מכל מקום אין זה חטא מסויים כשאר עבירות שהחטאות באות עליהן:

10. תפארת ישראל - בועז מסכת זבחים פרק א

(א) אב"י והא דאמרינן (נדרים ד"ד ב') דחטאת יולדת לא אתיא לכפרה. נ"ל דר"ל בערך כפרת חטאת חלב, תדע, דהרי חטאת נזיר נמי אמרי' התם דאינו בא על חטא, (עי' ר"ן שם ד"ה חטאת), ואפ"ה הרי נזיר נקרא חוטא (כנדרים ד"י ע"א). אע"כ דעכ"פ אינו מכפר כערך חטאת חלב. אמנם ק"ל לאמ"ו ע"ר שליט"א, שכתב שגם אשם מצורע בא על חטא, והרי הרב (פ"ט דמנחות מ"ו) כתב דאשם מצורע מה"ט צריך נסכים מדאינו בא על חטא. השבתי לבני הרב המאה"ג שליט"א, התם רבייא קרא בהדיא דצריך נסכים, כש"ס שם (דצ"א), ועוד י"ל לך בני שליט"א, דאנא לא אמרתי רק שחטאת יולדת ואשם מצורע באין על חטא, ר"ל לעוררם שחטאו, אבל לא אמרתי שיכפר להם קרבנן חטאתן, דהרי ביולדת בנשבעת באמת אינה מתכפרת שבועתה בקרבנה (עי' דר"ד ס"ח), וכ"כ מצורע, הרי עבירות שבין אדם לחבירו אינו מתכפר עד שירצה את חבירו (כיומא פ"ה ב'), משא"כ נזיר מתכפר באמת בקרבן חטאת שלו, ומה"ט באמת א"צ נסכים, כמ"ש הר"ב שם, וכעין זה כ' התוי"ט שם ע"ש:

11. ויקרא פרק יג, מג-מו

(מג) וְרָאָה אֹתוֹ הַכֹּהֵן וְהִגִּיהַ שְׂאֵת־הַנֶּגַע לְבָנָה אֲדַמְדָּמָת בְּקַרְחָתוֹ אוֹ בְּגִבְחָתוֹ פְּמֵרָאָה צָרַעַת עוֹר בְּשָׂר׃ (מד) אִישׁ־צָרֹעַ הוּא טָמֵא הוּא טָמֵא יִטְמָאֵנוּ הַכֹּהֵן בְּרֹאשׁוֹ נִגְעוֹ: (מה) וְהִצְרֹעַ אֲשֶׁר־בּוֹ הִנֵּגַע בְּגִדָיו יִהְיֶה פְרָמִים וְרֹאשׁוֹ יִהְיֶה פְרוּעַ וְעַל־שָׂפָם יַעֲטֶה וְטָמֵא טָמֵא יִקְרָא: (מו) כָּל־מִי אֲשֶׁר הִנֵּגַע בּוֹ יִטְמָא טָמֵא הוּא בְּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשְׁבוֹ: ס

12. ויקרא פרק י

(ג) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אֱהֱרֹן הוּא אֲשֶׁר־דָּבַר ה' לֵאמֹר בְּקַרְבִּי אֶקְדֹּשׁ וְעַל־פְּנֵי כָל־הָעָם אֶכַּבֵּד וַיִּדַם אֱהֱרֹן: ... (ח) וַיִּדְבַּר ה' אֶל־אֱהֱרֹן לֵאמֹר: (ט) גֵּיז וְשָׂרָר אֶל־תִּשְׁתָּו אֶתְהוּ וּבְגִידוֹ אֶתְהוּ בְּבִאָכֶם אֶל־אֶהֱלֵךְ

מועד ולא תמתו תקת עולם לדלתיכם: (י) ולהבדיל בין הקדש ובין הקל ובין הטמא ובין הטהור: (יא) ולהורת את-בני ישראל את פל-החקים אשר דבר ה' אליהם ביד-משה:

13. ויקרא פרק יא, א-ב

(א) וידבר ה' אל-משה ואל-אהרן לאמר אלהם: (ב) דברו אל-בני ישראל לאמר זאת חטיה אשר תאכלו מכל-הבהמה אשר על-הארץ: ... (ג) אל-תשקצו את-נפשתיכם בכל-השרץ השרץ ולא תטמאו בָּהֶם ונטמתם בָּם: (ד) כי אני ה' אלהיכם והתקדשתם והייתם קדשים כי קדוש אני ולא תטמאו את-נפשתיכם בכל-השרץ הרמש על-הארץ: (ה) כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים להילת לכם לאלהים והייתם קדשים כי קדוש אני: (ו) זאת תורת הבהמה והעוף וכל גֹּפֶשׁ חטיה הרמשות בָּמִים וכל-גֹּפֶשׁ השרצת על-הארץ: (ז) להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין חטיה הנאכלת ובין חטיה אשר לא תאכל:

14. מדרש אגדה (בובר) ויקרא פרשת שמני פרק י סימן ג

[ג] ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר ה' לאמור בקרבי אקדש וגו' וידום אהרן. כיון שראה משה את אהרן עומד ותוהה, אמר אוי לי שכך היא עבירה בידי וביד בני, נכנס משה אצלו והיה מפייסו, אמר לו אחי זה מסיני נאמר לי שעתיד הקדוש ברוך הוא לקדש את הבית הזה, ובאדם גדול אני מקדשו, והייתי אומר או בי או בכ הבית הזה מתקדש, ועכשיו נמצאו שני בניך גדולים ממני ומך, כיון ששמע אהרן מיד שתק, שנאמר וידום אהרן:

15. מדרש אגדה (בובר) ויקרא פרשת שמני פרק י סימן ב

רבי אסי בר עקיבא אומר לא מתו נדב ואביהוא אלא שלא ליתן פתחון פה לבאי העולם לומר [לא] שרתה שכינה באהל מועד, וכיון שנכנסו נדב ואביהוא לפני ה' באוהל מועד, אמר הקדוש ברוך הוא אם אני אאריך אפי עם אלו יהא כל אחד ואחד מישראל עושה כך, מוטב ימותו נדב ואביהו ולא יתמעט כבודי אפילו שעה אחת, מיד אמר למלאך ונגפם, אם על הקרובים כך, על הרחוקים על אחת כמה וכמה: וכבר היו משה ואהרן מהלכים בדרך, ונדב ואביהוא היו מהלכים אחריהם, אמרו נדב ואביהוא אימתי ימותו שני זקנים הללו ואני ואתה ננהיג את הדור, אמר להם הקדוש ברוך הוא נראה מי קובר את מי. ר' ירמיה אומר בארבעה מקומות הזכיר מיתת בני אהרן, ובכל מקום מזכיר סורחנן, ללמדך שלא מתו אלא על ההקרבה, ועל שנכנסו בלא עצה, ועל אש זרה. ר' אליעזר המודעי אומר כמה חביבין צדיקים לפני מי שאמר והיה העולם, שכל מקום שהזכיר מיתתן מזכיר סורחנן, להודיעך שלא היתה בהם אלא עון זה בלבד, והלא דברים קל וחומר, אם בשעת הכעס חס עליהם הקדוש ברוך הוא, בשעת רצון על אחת כמה וכמה:

16. משך חכמה ויקרא פרק י פסוק ג

(ג) הוא אשר דבר ה' לאמר בקרבי אקדש ועל פני כל העם אכבד. פירוש, כי מיתתם היה הכרחי עבור 'שכל האומר הקדוש ברוך הוא ותרו הוא - יותרו מעוה' (בבא קמא נ, א). דישראל חטאו בעגל ונצלו עדים (שמות לג, ו), והוסר הענן ובטלה כל מעלתם. ואחרי תפילת משה והבאתם זהב למשכן, חזרו ענני כבוד, ושכינה שורה ביניהם, והקימו כהנים ולויים, ואש יצאה מן השמים. אם כן יאמר ישראל: הקדוש ברוך הוא נח לרצות וכרגע חיש קל יתנחם על הרעה והקב"ה ותרו הוא. לכן היה צריך להראות כי לא מחשבותם מחשבות השי"ת, ולהראות בענין קל מאוד אשר ביום חתונתו, והוקמו לכהנים לשרת בבית ה', עבור דבר אחד אשר לא צוה נשרפו לפני ה', ולהראות כמה גדול כחה של עבירה, והקב"ה יחשוב במאזני צדק ומשפט על עון קל. וזה שאמר "בקרובי אקדש" ואז "על פני כל העם אכבד" - אראה כבודי לישראל. אבל לולא זה לא אוכל להראות כבודי לבני ישראל למען לא ידמו כי בן אדם הוא ונושא פשע בלי משפט - חלילה מא - לקי משפט לא יעשה משפט! וכיון שהגיד לו שזה סבה להשראת השכינה בישראל - "וידם אהרן". וזה שאמר "ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'", כי בגללם נשרפו עבור חטא העגל ובסבתו.

ובמדרש ויקהל (שמות רבה מח, א): "טוב שם משמן טוב" (קהלת ז, א) - טוב היה שמותן של חנניה מישאל ועזריה משמן המשחה שנמשחו נדב ואביהוא וכו'. הענין, דעל ידי חנניה מישאל ועזריה היה

קידוש השם גדול מאוד, עד דנפל נבוכדנצר ואמר "ברוך א - לה" (דניאל ג, כח), "וכל דירי ארעא כלה חשיבין" (שם ד, לב). ואמר זה ברגשות ובדביקות עצומה ובהתפשטות הגשמי ובהכנעה, עד כי אמרו חז"ל כי רצה לגנות ספר תהלים - שהדביקות חזקה אצלו למאוד - ובא מלאך וסטרן על פיו. הענין שנתעורר כח תאוני ובלבל את שכלו והאביד התפעלותו ורגשתו הגדולה לא - לקים, וכמו שאמרו מלאך הממונה על התאוה במדרש רבה פרשת וישב על פסוק "ויט אליה" (בראשית מ, טז). וכן אמרו בחלק (סנהדרין צג, א): בשעה שיצאו חנניה מישאל ועזריה באו כל אומות העולם וטפחו על פניהם של ישראל, אמרו יש לכם א - לקי כזה (ואתם משתחווים לצלם)!! והיו יראים כל העולם מהשי"ת יראת הרוממות על טובו וחסדו ויכולתו לשדד הטבע. אבל בנדב ואביהוא היה נקדש במכובדי, והיה יראת העונש שחלו כל ישראל מפני השם לעבור על מצותו, דאף לבני פלטיין דיליה לא נסיב אפין, כל שכן לאחריני, ולכן "טוב שם משמן טוב".

ויותר בזה, דהאומנת אוכלת ושותה עבור הילד, ובכל זאת כוונתה לעצמה, שדברים הטובים לה אף שמזיק לחלבה, אוכלת. וכן להיפך אינה אוכלת. אבל האם האוכלת ושותה הוא רק לטובת הילד, שרק מה שלטובתו עושה. והשד הזה הוא צינור להוציא החלב אל היונק בלא שום נגיעה עצמית. ואצל השד, אם היה היונק משפיע עליו ודאי היה טוב להשד. ולכן אמרו: "שני שדיך" (שיר השירים ד, ה) - זה משה ואהרן (מדרש רבה שם), שלא כווננו מאומה לתועליותם ולא הרגישו בנפשם שום מעלה על חבריהם, רק היו כצינור המשפיע לחבירו לבד. לכן אמר משה (במדבר יא, כט) "מי יתן והיה כל עם ה' נביאים כי יתן ה' את רוחו עליהם" - היינו שלא באמצעות משה, רק שיתן עליהם, והוא מקבל נבואתו באמצעותם, שלא חש רק לטובת ישראל. לא כן נדב ואביהוא, שבשעה שעלו להר היה משה נגש לבדו והם עלו עמו, וכל העם היו סביב להר, כתוב (שמות כד, יא) "ויחזו את הא - לקים ויאכלו וישתו". ובתרגום אונקלוס: והו חזן כאילו אכלן ושתן. הוא כמו המינקת שרצונה לאכול בעצמה ולהשפיע, והיא נהנית במה שהיא משפיעה. ולכן אמר בויקרא רבה פרשת אחרי (פרשה כ, י): נטלו שלהם מהר סיני, שנאמר (שמות שם שם) "ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו", שהיו ראויים לשלוח בהם יד להכאה. רק שלא רצה לערבב שמחת בתו, שראו את עצמם שהיו גדולים מישראל ונהנו כהמינקת שאוכלת להניק, אבל נהנית בזה שהיא המשפיעה ומרגשת טובת עצמה. לכן נתקדש שם שמים על ידם באופן שהיו נפרדים מן הכלל, כיון שראו עצמם שהם נפרדים מן הכלל. לא כן חנניה מישאל ועזריה, 'שמה ראו שמסרו וכו', פירשו הקדמונים שהיה להם ללכת כמו דניאל, עיין תוספות פרק מקום שנהגו (פסחים) דף נג, ב. אם כן התכללו את עצמם בסכנת הצבור לקדש שמו יתברך לרבים ולאהבו על הבריות, זכו שנתקדש שם שמים על ידם במה שבאו לתוך הקהל חיים, וכמו שהם התחברו אל הסכנה כן על ידי חיבורם אל החיים נתקדש שם שמים, ודו"ק.